



„Akár keresztbekötött házasságok szülessenek...”

Interjú Weninger Richárddal

A Szegedi Zenekonzervatórium 2000. január elsejétől ugyanúgy a Szegedi Tudományegyetem tagja lesz, mint az összes többi felsőoktatási intézmény. Bár oktatási módszerei, maga a tananyaga is merően különbözik azokétól. De talán pont ezért teszi gazdagabbá az Universitas hallgatóinak életét.

Az integrációról és annak hatásairól beszélgettünk Weninger Richárddal, a zenekonzervatórium igazgatójával.

– A Zenekonzervatóriumot az integráció első lépcsőjében a JATÉ-hoz kapcsolták. Ez a váltás mennyire volt hatással annak hírnevére?

– Nem hiszem, hogy tulajdonképpen egy intézmény hírért, rangját, vagy a benne folyó munkát az határozza meg, hogy hová tartozik. Kétségtelen, hogy nálunk régebben az volt a gyakorlat, hogy a zenei főiskolák, tehát az egész zenei művészsképzés nem igen kapcsolódott az egyéb értelemben vett közoktatáshoz vagy más egyetemekhez, főiskolákhoz. Ez inkább egy amerikai modell. Amerikában már régen tudjuk azt, hogy a nagy egyetemeken ugyanúgy van zenészképzés, hegedűoktatás, zongoraoktatás, mint ahogy foglalkoznak kémiával, fizikával, vagy bármely más tudományokkal. Mi ezt annak idején nagyon furcsállottuk, hogy jó, ilyen van egyáltalán. Nem ez volt az európai gyakorlat. Az európai gyakorlat az volt, hogy a Zeneművészeti Főiskolák akár Párizsban, akár Moszkvában, akár Bécsben, akárhol, külön vannak. Namármost, ez nem jelenti azt, hogy ennek a gyakorlatnak meg kell kövesedni, és ennek így kell a továbbiakban is lenni. Nyilvánvalóan nagyon sok körülmény, főként gazdasági körülmény és bizonyos felsőoktatási koncepciók nyomán alakult ki az a gondolat, hogy integráldnia kellene a felsőoktatásnak. És hát nyilván jött a gondolat, hogy mi

lenne, ha a zeneművészet is belekapcsolódna ebbe. Még emlékszem, amikor engem kétségbeesve hívtak fel JATÉ-ról, SZOTÉ-ról, Juhász Gyuláról, hogy ugye én ezt nem gondolom komolyan?

– Miért?

– Mert ők sem akarták. Nekik is annyira új volt, és annyira extrém. Az egész integrálódást, úgy ahogy volt, nem akarták (Az első pillanatban.) Nyilvánvalóan minden új előtt az emberek úgy vannak, hogy álljunk meg, mert hátha itt valami olyanba lépünk, ami visszavonhatatlan. Na, akkor ez abba is maradt. Majd aztán valamikor a rendszerváltás időszakában vált ez egyre határozottabbá. És most egyértelműen ott állunk, hogy januártól elkezdődik a közös élet. Na, most ugye, az első lépésnek azt kellett megoldani, hogy mi tartozunk valahová. Végül is az Élelmszeripari Főiskolával együtt kerültünk a JATÉ-hoz, és tényleg semmiféle negatív érzésem ezzel kapcsolatban nincs. A teljes mértékű gazdasági és oktatási önállóságunk megmaradt, és inkább az előnyét élvezzük ennek. Tulajdonképpen mi teljesen nyitottan várjuk a Szegedi Tudományegyetem megalakulását.

– Szeptember 15-én az Integrációt Előkészítő Bizottság a SZETE Szervezeti és Működési Szabályzatába azt szavazta meg, hogy a Konzervatórium az Egyetem oktatási egysége lesz, tehát nem kap kari rangot. Ez mit jelent?

– Ahhoz, hogy karrá váljunk, annak vannak bizonyos paraméterei. Ezt pillanatnyilag a Konzervatórium nem tudja teljesíteni. Ez nem elsősorban létszámkérdés, hanem inkább minősített oktatóknak a kérdése. Eddig a zeneoktatásban egyáltalán nem létezett doktori képzés. Nyilvánvalóan egy Egyetem azonnal azt kérdezi, van-e doktorképzés, hány minősített oktatója van az intézetnek. Tehát megvannak-e a szükséges para-

méterei ahhoz, hogy karrá válhasson. Ez nálunk egy teljesen új dolog. A doktorképzést kiváltandóan alakul meg nálunk a mesteriskola. A szegedi konzervatóriumnak két Liszt-díjas és egy Erkel díjas oktatója van, ezt vidéken sehol máshol nem tudják produkálni. Ez a három állami díj lehetővé teszi azt, hogy nagyon záros határidőn belül ez a három oktató akkreditáljon, sőt, akkreditáció révén egyetemi tanári besorolást is megpályázhat. Ilyen értelemben van egy olyan bázisa a konzervatóriumnak, amely pozitív irányba indíthatja el a karrá válás iránti törekvést. Nagyon sok fiatal oktatónk jelentkezett a napokban induló mesteriskolára, és amennyiben nekik is sikerül megszerezniük a doktori tuisi címmel egyenlő mesteri fokozatot, akkor lesz majd lehetőség arra, hogy a szegedi Zenekonzervatórium reális igényekkel pályázza meg meg az egyetemi karrá való alakulását.

– A mesterkurzusban részt vevő oktatók hány év múlva válhatnak minősített tanárrá?

– Azt hiszem, ez egy-másfél éven belül megtörténhet. Pontosan azért, mert mindenki tudja, hogy szükség van egy gyorsított eljárásra. Ahhoz, hogy karrá váljunk, az egyik kritérium az, hogy nekünk is legyen mesteriskolánk. Ez nyilván csak megfelelő minősített oktatókkal lehetséges. Itt szükség van egy nagyon jól megtervezett, rövid távú elképzelésre, amely alapján az egyik kritérium teljesülhet. A másik kritérium a létszám. Ezzel nincs baj, mivel 50 fős az elsős keretünk, és ez elegendő ahhoz, hogy karrá válhassunk..

– Ez azt jelenti, hogy a Zenekonzervatórium kitermeli a saját tanárait?

– Ez így van. Egyetemi képzésünk most is van. A hallgatóink egyharmada jelenlegi állás szerint egyetemista, és kétharmada főiskolás. Most azok, akik az egye-



temi ágazatot végzik, azok méltán maradhatnak nálunk, mint főiskolai tanárok. Tehát így saját magunk tudjuk az utánpótlásunkat biztosítani. Egy másik specialitást is említhetnék, amely egyedülállóan csak Szegeden van, ez az előkészítő tanfolyam. Amikor a Konzervatórium létrejött, egyesült a Szakközépiskolával, és ez annyit jelent, hogy egyrészt 14-18 éves korú gyerekek tanulnak nálunk zenét, másrészt van egy még alsóbb osztályunk is, ahol 10-14 éves korú gyerekek tanulnak. Ennek nagyon sok előnye van. Az egyik előnye természetesen az, hogy ide csak olyan gyerekek kerülnek be, akik egyértelműen zenei pályára készülnek. Másrészt rögtön egy nagyon intenzíven tanuló gyerekkörbe kerülnek be. Azonnal találkoznak a főiskolásokkal, az egyetemistákkal, együtt élnek velük, látják a célt, tudják, hová kel fejlődniük. A tanárok szempontjából valahol ez nagyon pozitív, mert az itteni oktatók nem csak egy szelét látják az oktatásnak, hanem az egészet. Ha ide bekerül egy 12 éves gyerek, akkor ugyanúgy főiskolai tanár foglalkozik vele, ugyanúgy hozzátartozik az illetékes tanszékhez, legyen az mondjuk a Zongoratanszék vagyis a Vonóstanészék. Ez a tanszék kíséri figyelemmel a fejlődésüket, határozza meg a fejlődésük tervét, útját, és a tanárok is egész széles spektrumban látják a zeneoktatást.

- A zenekonzervatórium a maga komplexitásával zökkenőmentesen be tud majd illeszkedni a SZETÉ-be?

- Nagyon remélem. Nyilvánvalóan azon fogunk dolgozni, hogy ez az átmenet zökkenőmentes legyen, és azokat az értékeket, amiket eddig sikerült megvalósítanunk, megőrizzük. Természetesen a szakmai önállóságunk meg kell, hogy maradjon, és meg is fog maradni, mert másként elképzelhetetlen.

- A konzervatórium képzésében vannak bizonyos sajátosságok.

- Igen, nálunk van egyéni oktatás. Sőt, duplán egyéni oktatás, hiszen nem egy tanulóóra úgy zajlik, hogy egy teremben egy növendék és két tanár van. Ugye, ott a főtárgy tanár és korrepetitor tanár. Ez borzasztóan rontja azt a tanár-diák arányt, amelyet annyit forszíroznak ma-

napság. Nálunk elképzelhetetlen egy csoportos hegedűoktatás, egy nagy-előadásban ötven hegedűssel, és a professzor eljátsza egyszer a Csajkovszkij hegedűversenyt, és akkor most már mindenki tudni fogja. Ez nyilván nem így működik. Nagyon örülök, hogy a JATE ezt azonnal átlátta, és például ilyenből egy fél pillanatnyi gond sem született. Vannak olyan sajátosságaink, amelyek kizárólag a zeneoktatásra jellemzőek.

Ilyenek még pl. egy fúvós hangszer egymillió forintnál lejjebb szóba sem kerülhet. Nyilvánvalóan nem lehet azt mondani a mai kereseti viszonyok mellett, hogy a gyerek vásárolja meg azt a másfél milliós harsonát. Tehát kell, hogy legyen egy hangszerparkunk. Az egyéni oktatás miatt tanteremigényesek és tanárigényesek vagyunk, valamint könyvtárigényesek, mivel a kották árai az égbe szöknek. Nyilvánvalóan abban is reménykedünk, hogy ha a tudományegyetemen keresztül pályázunk, talán a pályázatunk erősebb lesz, talán több sanszunk lesz jelentősebb összegekhez hozzájutni.

- Ez az anyagi oldal. Az integrálódás érzelmi oldaláról hogyan érinti a Zenekonzervatóriumot?

- Annak, hogy a Zenekonzervatórium bekerül az egyetemisták közé, azt hiszem, lesz egy olyan pozitív hatása, hogy a szegedi egyetemisták, főiskolások talán gyakrabban fognak találkozni a zenével. Épp a napokban volt egy est, hogy egy orvoskongresszuson a mi növendékeink adták a műsort a Biológiai Kutatóintézetben. Erre már eddig is több példa volt. Tehát azt remélem, hogy a konzervatóriummal együtt a zene is bekerül az egyetem fiataljai közé. Talán most alkalmuk lesz arra, hogy egész testközelben találkozzanak a zenével. Ki tudja egyetem után hová mennek, milyen kisvárosba, hol kezdenek el dolgozni, biztos sokkal kevesebb koncertélményben lehet részük. Azt hi-

szem, a mi növendékeinknek is jó, hogy lesz egy olyan közeg, ahol esetleg felléphetnek, ahol esetleg érdeklődnek a kis bontakozó művészetük iránt. A másik dolog még. Ez teljesen a privát szféra már. Ugye, ahogy én figyelem a fiatalságot, bizony nagyon sok olyan házasság születik, mint zenész-házasságok, orvos-házasságok, jogász-házasságok. Ez bizonyára jó, és bizonyára szép, de egy picit az elszigeteltséget jelzik. El tudom képzelni, hogy a diákság ilyen keretek mellett jobban tud keveredni. Mondjuk a konzervatórium hallgatói többet fognak hallani tudományos kérdésekről, hiszen ma már elvitathatatlan, hogy az értelmiségi léthez hozzátartozik, hogy valaki ne csak egy szűk szakmát ismerjen, hanem bizony tágabban tudjon érdeklődni más társművészetek iránt. Akár keresztbekötött házasságok szülessenek, hiszen az ilyesmi vérfrissítőnek is hat. Nagyon érdekes, ha a családban van mondjuk egy muzikus és egy orvos, hát miért ne legyen? Azt hiszem, ilyen értelemben lesz a privát szférának egy új, talán katalizátorként ható lehetősége, hogy egymást jobban megismerjék és kicsit a problémálatásuk is táguljon. Én mindig azt mondtam, hogy ha az integráció csak azért jönne létre, mert olcsóbb, akkor kell figyelembe venni, és akkor biztos, hogy egy jó együttműködés és egy tartalmas közös munka előtt állunk az integráció menetében.